

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8775/2022
11.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Иване Рађеновић, председника већа, Владиславе Милићевић и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Предраг Божовић, адвокат из ..., против тужене Компаније „Дунав осигурање“ а.д.о. Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду број Гж 5713/20 од 01.12.2021. године, у седници одржаној 11.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду број Гж 5713/20 од 01.12.2021. године у преиначујућем одбијајућем делу из става другог и одлуци о трошковима поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 12910/18 од 26.02.2020. године ставовима првим, другим и трећим изреке, усвојен тужбени захтев првотужиоца и обавезана је тужена да тужиоцу АА исплати на име претрпљених душевних болова због смрти оца износ од 150.000,00 динара и на име трошкова сахране, подушја и надгробног споменика износ од 568.387,00 динара, све са законском затезном каматом од 26.02.2020. године до исплате, док је одбијен као неоснован тужбени захтев за исплату износа од још 150.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због смрти оца и захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ од 568.387,00 динара почев од 20.03.2019. године. Ставовима четвртим и петим изреке, обавезана је тужена да тужиљи ББ исплати на име претрпљених душевних болова због смрти оца износ од 150.000,00 динара са законском затезном каматом од 26.02.2020. године до исплате, док је одбијен као неоснован тужбени захтев за исплату износа од још 150.000,00 динара. Ставовима шестим и седмим изреке, обавезана је тужена да тужиљи ВВ исплати на име претрпљених душевних болова због смрти оца износ од 150.000,00 динара са законском затезном каматом од 26.02.2020. године до исплате, док је одбијен као неоснован тужбени захтев за исплату износа од још 150.000,00 динара. Ставовима

осмим и деветим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца и обавезана је тужена да им исплати 66.000,00 динара на име адвокатских трошкова са састављање одштетног захтева и приговора на првостепену одлуку са законском затезном каматом од 10.08.2018. године до исплате, док је одбијен захтев за исплату износа од још 24.000,00 динара. Ставом десетим и једанаестим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима исплати трошкове парничног поступка у износу од 338.341,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, а одбијен је део захтева за исплату камате од дана пресуђења.

Пресудом Апелационог суда у Београду број Гж 5713/20 од 01.12.2021. године ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу АА за претрпљене душевне болове због смрти оца исплати износ од 150.000,00 динара са законском затезном каматом од 26.02.2020. године до исплате, у ставу четвртном, шестом, и осмом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуде у преосталом делу става првог изреке тако што је обавезана тужена да тужиоцу ББ на име трошкова сахране и подизања надгробног споменика исплати износ од 124.836,00 динара са законском затезном каматом од 26.02.2020. године до исплате, док је одбијен као неоснован тужбени захтев за исплату износа од још 443.551,00 динара са законском затезном каматом од 26.02.2020. године до исплате. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу десетом изреке првостепене пресуде тако што је обавезана тужена да тужиоцима исплати износ од 107.232,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у односу на преиначујући одбијајући део пресуде и одлуке о трошковима поступка, тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду у побијаном делу, применом одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... 10/23) и нашао да је ревизија тужилаца неоснована.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју се у ревизијском поступку пази по служеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, отац тужилаца је страдао 07.10.2017. године у судару путничких возила који је скривио осигураник туженог. Тужена је у вансудском поступку 09.03.2018. године исплатила тужоцима на име претрпљених душевних болова због смрти оца износе од по 700.000,00 динара, а тужиоцу АА и износ од 200.000,00 динара на име имовинске штете за трошкове сахране, подушја и израде надгробног споменика. Према извештају ЈКП „Погребне услуге“ просечни трошкови на дан 31.10.2017. године за погребну опрему и сахрану износе укупно 71.836,00 динара, а просечни трошкови подизања надгробног споменика износе 253.000,00 динара. Према налазу и мишљењу вештака економско-финансијске струке од 20.03.2019. године на дан вештачења просечни трошкови сахране, погребне опреме и израда надгробног споменика износе 324.836,00 динара, трошкови хране и пића за

присутне на сахрани и помена за седам дана, четрдесет дана, шест месеци и једну годину износе 400.000,00 динара, а трошкови гардеробе-црнине 43.551,00 динара, што све укупно износи 768.387,00 динара.

На основу утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом члана 201 став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) оценио да је делимично основан тужбени захтев тужилаца налазећи да извршеним исплатама тужиоцима није у целости пружена сатисфакција за душевне болове због смрти блиског лица због чега је тужиоцима досудио износе као у изреци првостепене пресуде. Применом чланова 154. став 1. и 193. став 1. ЗОО тужиоцу АА досуђена је разлика између исплаћених и вештачењем утврђених просечних трошкова сахране, погребне опреме и давања помена за седам дана, четрдест дана, шест месеци и годину дана и израде надгробног споменика у висини од 568.387,00 динара налазећи да се ради о трошковима који нису неуобичајени, а због чега је усвојен тужбени захтев.

Другостепени суд је оценио правилним закључак првостепеног суда о праву на накнаду и висини накнаде нематеријалне штете коју су тужиоци због смрти оца претрпели, у ком делу је првостепену пресуду потврдио, али је оценио да је приликом одлучивања о захтеву за накнаду материјалне штете првостепени суд погрешно применио материјално право. Имајући у виду да уобичајене трошкове сахране чине само они трошкови који су неопходни за укуп покојника у складу са обичајима и схватањима средине из које покојник потиче, односно његове породице која сноси те трошкове, али у разумној мери, те да тужиоци нису предложили ни један доказ, нити су изнели тврдњу из кога би суд могао да утврди где је сахрањен њихов отац и какви су месни обичаји, као ни чињенице и доказе на околност броја лица која су присуствовала сахрани и поменима, а да се вештачењем утврђује висина (цена) тих трошкова, то је у овом делу првостепену пресуду преиначио налазећи да је основано потраживање накнаде штете у износу од 124.836,00 динара као разлике између накнаде просечних трошкова сахрањивања и подизања надгробног споменика према извештају погребног предузећа (324.836,00 динара) и износа који је тужени исплатио у вансудском поступку (200.000,00 динара), а у преосталом делу за износ од 443.551,00 динара одбијен је тужбени захтев.

Врховни суд је одлучујући о ревизији тужиоца оценио да се неосновано побија правилност пресуђења у преиначујућем одбијајућем делу којим је одлучено о материјалној штети на име трошкова сахране.

Према одредби члана 193. став 1. ЗОО право на накнаду трошкова сахране као посебан вид накнаде материјалне штете у случају смрти неког лица, подразумева уобичајене трошкове у складу са месним обичајим и обичајима и схватањима породице која сноси те трошкове, све са дужним пијететом према умрлом, а чија се висина тих трошкова одређује према просечним трошковима сахране у месту сахрањивања. Поред трошкова погребне опреме, сахране и подизања надгробног споменика у уобичајене трошкове спадају и трошкови организовања ручка на дан сахране и подушја после сахране погинулог (трошкови хране и пића), као и одећа жалости за најближе сроднике.

У конкретном случају, имајући у виду правила о терету доказивања правилан је закључак другостепеног суда да тужилац АА неосновано потражује накнаду

материјалне штете преко досуђеног износа на име просечних трошкова сахрањивања и подизања надгробног споменика у складу са извештајем погребног предузећа како је то утврђено и у налазу вештака (у висини од 324.836,00 динара умањен за износ од 200.000,00 динара који је тужени исплатио у вансудском поступку). Наиме, на основу одредбе члана 228. Закона о парничном поступку, странка је дужна да изнесе чињенице и предложи доказе на којима заснива свој захтев или којим оспорава наводе и доказе противника, у складу са овим законом. Странка која тврди да има неко право, сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остварење права, ако законом није другачије прописано, на основу одредбе члана 231. став 2. истог закона.

Међутим, у проведеном поступку нису утврђене чињенице од значаја за одлучивање о обиму и висини накнаде штете на име трошкова сахране, јер тужилац на коме је терет доказивања није изнео релевантне чињенице у ком месту је сахрањен њихов отац, а с тим у вези није се изјаснио ни о месним обичајима у месту сахрањивања у погледу трошкова подушја за седмодневи, четрдесетодневни, полугодишњи и годишњи помен, броју или приближном броју лица која су присуствивала сахрани и подушју, где (у ком ресторану) и по којим ценама је обезбеђен и организован ручак за особе које су присуствовале сахрани и подушју, као и одеће и обуће жалости (црнине) без спецификације тих трошкова, а које је вештак у свом налазу навео. При том тужилац није предлагао ниједан доказ на те околности, нити су приложени рачуни а ради орјентације о могућим трошковима који су постојали у време сахрањивања и подушја. У налазу вештака економско-финансијске струке дат је обрачун трошкова хране и пића за присуство 200 особа на сахрани, помена за седам дана (100 особа), за четрдесет дана (50 особа), шест месеци и једну годину (25 особа) у укупном износу од 400.000,00 динара, као и трошкове гардеробе-црнине (одеће и обуће) 43.551,00 динара. Вештак није приложио уз свој налаз доказ где и на који начин се информисао о тим чињеницама на основу којих је дата процена о износу материјалне штете, нити се с тим у вези изјаснио о месним обичајима који опредељују те уобичајене просечне трошкове поводом сахране оца тужилаца у месту сахрањивања, као и подушја према месним стандардима те средине.

Следом изнетог, како тужилац није пружио доказе на наведене околности које су од значаја за обим и висину материјалне штете, то је правилно другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев као у изреци побијане пресуде, применом релевантних одредаба материјалног права, због чега су неосновани наводи ревизије да утврђено чињенично стање одлучно за пресуђење указује на потребу доношења другачије одлуке о тужбеном захтеву. Ревизијским наводима тужиоца не износе се конкретни разлози којима би се довела у сумњу правилност примене материјалног права.

Супротно наводима ревизије, према коначном успеху тужилаца у спору, одлука о парничним трошковима донета је правилном применом одредби чланова 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, а њихова висина је одмерена према важећој АТ са увећањем за сваку предузету радњу пуномоћника адвоката за по 50% за другу и наредну странку.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа – судија
Ивана Рађеновић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић